

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

RAPORT

**privind realizarea în anul 2022 a Programului național
pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026**

Chișinău, 2023

Raport privind realizarea în anul 2022 a Programului național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 785/2022

I. Introducere

Prezentul raport include informația privind rezultatele implementării în anul 2022 a Programului național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 785/202, per Obiective specifice.

Conform Capitolului VIII din Programul național pentru ocuparea forței de muncă pe anii 2022-2026 este supus monitorizării anuale și evaluării intermediare și finale.

Monitorizarea Programului include elaborarea și prezentarea rapoartelor anuale de monitorizare a activităților planificate în Planul de acțiuni. Se va urmări gradul de realizare a activităților, resursele utilizate și produsele obținute, prin compararea acțiunilor planificate cu cele realizate.

Evaluarea Programului va cuprinde două exerciții de evaluare, unul la finalul primei faze a Programului național (2022-2024) – până la data de 1 aprilie 2025, și unul la finalizarea Programului național (2026) – 1 aprilie 2027.

II. Acțiunile realizate în anul 2022 pentru implementarea celor 4 Obiective specifice ale Programului

Obiectiv specific nr. 1: Sporirea ratei de participare a femeilor cu vârsta de 25-34 de ani de la 44 % în anul 2021 până la 48 % în anul 2026 (+4 %) și a ratei de ocupare a femeilor cu vârsta de 25-34 de ani de la 43,2 % în anul 2021 până la 47,2 % (+4 %) în anul 2026.

Conform capitolului III din program, atingerea acestui obiectiv se va realiza prin:

- implementarea unui program de stimulare a creării creșelor; susținerea angajatorilor care acoperă cheltuielile pentru prestatorii de servicii alternative de îngrijire pentru salariați; susținerea entităților care creează creșe proprii; extinderea ofertei de servicii de îngrijire a copiilor la prețuri accesibile în toate zonele geografice ale țării;
- asigurarea revizuirii cadrului legal privind prestațiile de îngrijire a copiilor, concediul paternal, protecția locului de muncă, pentru a facilita angajarea părinților și a îmbunătăți echilibrul dintre muncă și familie.

În anul 2022 a fost inițiată elaborarea cadrului legal cu scopul extinderii serviciilor de îngrijire a copiilor, în special crearea unităților de îngrijire alternativă pentru copii. Astfel, au fost elaborate: i) regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor de îngrijire a copiilor organizate de angajator la locul de muncă; ii) regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire individualizată a copiilor; iii) regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor de îngrijire a copiilor de tip familial; iv) regulamentul sanitar pentru serviciile alternative de îngrijire a copiilor.

Regulamentele menționate mai sus au drept scop reglementarea: a) modului de organizare și funcționare a serviciilor de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani organizate de angajator la locul de muncă; b) modului de organizare și funcționare a

serviciilor alternative de îngrijire individualizată a copiilor; c) modului de organizare și funcționare a serviciilor alternative de îngrijire a copiilor de tip familial.

Aprobarea cadrului normativ menționat mai sus se preconizează pentru trim II al anului 2023.

În perioada de raportare au fost îmbunătățite prevederile Codului Muncii ce țin de formele flexibile de muncă și utilizarea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului (Legea nr. 195/2022 și Legea nr. 259/2022 pentru modificarea unor acte normative).

Aceste modificări prevăd opțiuni pentru angajatul de a-și adapta programul de lucru, cum ar fi prin utilizarea muncii la distanță, a muncii la domiciliu, a programului de lucru flexibil, a muncii cu fracțiune de normă și a săptămânii de lucru comprimate.

Suplimentar, normele noi propuse permit femeilor salariate și ucenicilor, precum și soților aflate la întreținerea salariaților asigurați să solicite concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat. Suplimentar, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit de ambii părinți alternativ, în fracțiuni, conform disponibilității fiecăruia, se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare.

Modificările operate la Codul Muncii prevăd, suplimentar, extinderea termenului de acordare a concediului paternal de la 56 zile la 12 luni de la nașterea copilului. Astfel, concediul paternal cu o durată de 14 zile calendaristice poate fi acordat tatălui în termen de 12 luni de la nașterea copilului.

Conform datelor statistice privind ocupare și șomaj pentru anul 2022, rata de participare a femeilor în vârstă de 25-34 ani a constituit 45,2%, comparativ cu 44,0% în anul 2021, iar arat de ocupare a femeilor în vârstă de 25-34 ani a constituit 44,4%, comparativ cu rata de ocupare de 43,2% în anul 2021. Valoarea acestor indicatori în rândul femeilor, implicate, deseori, în responsabilități familiale, a fost în creștere și, comparativ cu nivelul acestor indicatori la nivel național: rata de participare (41,8%) și rata de ocupare (40,5%).

Obiectivul specific nr. 2. Reducerea ocupării informale de la 22,9% în anul 2021 până la 19 % (-3,9 %) în anul 2026

Conform capitolului III din program acest Obiectiv se va realiza prin: (i) reorganizarea Inspectoratului de Stat al Muncii; (ii) aplicarea legislației privind protecția ocupării forței de muncă și egalitatea pe piața muncii pentru a contribui efectiv la reducerea ocupării informale; (iii) implementarea măsurilor stimulatorii pentru a facilita trecerea agenților economici din sectorul informal la cel formal; (iv) descurajarea tranzacțiilor în numerar; (v) reglementarea formelor de muncă non standard, inclusiv a activităților ocazionale desfășurate de zilieri; (vi) uniformizarea politicii salariului minim și promovarea negocierii colective pentru sporirea salariului minim la nivel de sector; (vii) asigurarea respectării drepturilor și a garanțiilor de muncă ale salariaților, protecția efectivă în muncă și securitate socială și promovarea mediilor sigure pentru toți angajații; (viii) sporirea gradului de conștientizare în rândul populației privind efectele ocupării informale; (ix) revizuirea poverii fiscale asupra forței de muncă pentru lucrătorii cu venituri mici pentru a încuraja ocuparea forței de muncă și pentru a reduce stimulentele individuale de a lucra informal; (x) consolidarea

rolului instituțiilor de dialog social la nivel central și local în dezvoltarea intervențiilor de reducere a ocupării informale și pentru asigurarea elaborării, monitorizării și evaluării politicilor de ocupare și protecție socială.

În anul 2022 au fost operate un șir de modificări în cadrul normativ în vigoare în scopul combaterii muncii nedeclarate. Astfel, prin Legea nr. 355/2022 pentru modificarea unor acte, au fost operate modificări la 4 acte normative, în special: (i) Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, prevăzând responsabilitatea Inspectoratului de Stat al Muncii de a comunica Serviciului Fiscal de Stat informații privind depistarea situațiilor privind neachitarea contribuțiilor de asigurare socială, care, va iniția procedura de recuperare a contribuțiilor neachitate și aplicarea sancțiunilor prevăzute de legislația fiscală; (ii) Legea nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii, cu scopul reglementării aplicării metodelor și surselor indirecte de stabilire a existenței muncii subdeclarată la angajator și stabilirea activităților incompatibile cu funcția de inspector de muncă și evitarea cazurilor de corupție în sistemul Inspectoratului de Stat al Muncii; (iii) Codul contravențional nr. 218/2008, cu scopul acordării Inspectoratului de Stat la Muncii a dreptului de constatare și examinare a anumitor contravenții, prin utilizarea de către inspectori a metodelor și surselor indirecte; (iv) Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, cu scopul acordării dreptului inspectorilor de a efectua controlul inopinat în baza informației privind utilizarea muncii nedeclarate.

De asemenea, cu scopul sporirii eficienței Inspectoratului de Stat al Muncii, a fost inițiată crearea Sistemului Informațional a Inspectoratului de Stat al Muncii, fiind elaborat proiectul Conceptului Sistemului Informațional.

Prin Legea nr. 272 din 30.09.2022 au fost majorate clasele de salarizare pentru următoarele funcții publice din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii: a) cu 5 clase succesive pentru funcțiile publice de conducere; b) cu 10 clase succesive pentru funcțiile publice de execuție „inspector principal”, „inspector superior”, „inspector”.

În perioada de raportare, prin Legea 219/2022 pentru modificarea unor acte normative și Hotărârea Guvernului nr. 670/2022 privind stabilirea cuantumului salariului minim pe țară, a fost unificat salariul minim pe țară, fiind aplicat un singur salariul minim. De la 1 ianuarie 2023, salariul minim a fost majorat de la 3500 la 4000 MDL.

A continuat politica de stabilire de către Guvern a salariului mediu lunar pe economie, pentru anul 2023 fiind prognozat în mărime de 11700 lei, conform prognozei indicatorilor macroeconomici pentru anii 2022-2025, estimate de către Ministerul Economiei.

Conform datelor statistice pentru anul 2022, în **sectorul informal** au lucrat 16,4% din totalul persoanelor ocupate în economie (în anul 2021 - 16,9%). Ponderea persoanelor care au avut un **loc de muncă informal** a constituit 22,0% din totalul persoanelor ocupate (în anul 2021 - 22,8%). În sectorul agricol ocuparea informală a constituit 63,4% (în anul 2021 - 65,0%), iar în sectorul non-agricol - 11,1% (în anul 2021 - 11,3%). Cea mai mare pondere a persoanelor ocupate informal în activitățile non-agricole este înregistrată în construcții (66,3% din totalul persoanelor ocupate în construcții). Din numărul persoanelor ocupate informal, salariații au alcătuit 23,8%.

Munca nedeclarată în rândul salariaților a constituit 6,2%, fiind în scădere față de nivelul anului precedent (6,6% în 2021). Practica de angajare fără perfectarea contractelor individuale de muncă (în baza unor înțelegeri verbale) este mai frecventă printre bărbați (8,3%), decât pentru femei (4,3%). Cele mai mari ponderi ale salariaților, care lucrează doar în baza unor înțelegeri verbale, sunt estimate în agricultură (60,8%), construcții (15,7%), comerț (8,8%) și alte activități de servicii (3,2%).

Din totalul salariaților, 6,6% au avut un loc de muncă informal și, în același timp, au primit salariul „în plic”, iar cele mai mari ponderi ale acestora se estimează pentru activitățile din agricultură (62,2%), construcții (15,9%) și comerț (7,8%) și alte activități de servicii (3,4%).

Obiectivul specific 3: creșterea ratei de ocupare a persoanelor cu dizabilități de la 13,5 % în anul 2021 până la 17,5 % (+4 %) în anul 2026

Conform capitolului III al programului, acest obiectiv se va realiza prin: (i) sporirea gradului de cuprindere a programelor de măsuri active pentru persoanele cu dizabilități pentru a spori șansele acestora de a accesa oportunități de formare, perfecționare și recalificare; subvenții pentru facilitarea tranziției la locul de muncă pentru persoanele cu dizabilități; și oportunitățile de auto ocupare; (ii) îmbunătățirea țintirii politicilor active ale pieței muncii pentru a răspunde nevoilor persoanelor cu dizabilități; (iii) sporirea accesibilității pentru persoanele cu dizabilități a serviciilor și măsurilor active de ocupare a forței de muncă; (iv) stabilirea parteneriatelor cu organizațiile neguvernamentale și angajatori pentru integrarea economică a persoanelor cu dizabilități, inclusiv prin valorificarea tehnologiilor noi; (v) sporirea gradului de conștientizare a societății cu privire la importanța integrării în societate a persoanelor cu dizabilități.

Măsurile realizate în perioada de raportare cu scopul sporirii ratei de ocupare a persoanelor cu dizabilități au constituit în îmbunătățirea cadrului legal în domeniul ocupării forței de muncă, în special, a fost ajustată procedura de angajare asistată a persoanelor cu dizabilități (Hotărârea Guvernului nr. 1276/2018 privind procedurile de acces la măsurile de ocupare a forței de muncă), prin excluderea obligativității existenței recomandării Consiliului Național pentru determinarea capacității de muncă privind angajarea asistată, precum și obligativitatea aflării în evidență la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), timp de 6 luni ca precondiție pentru antrenarea în servicii de angajare asistată. Aceste modificări ale cadrului legal vor contribui la creșterea numărului de persoane cu dezabilități care vor fi eligibili pentru măsura de angajare asistată, oferită de ANOFM.

Conform datelor oferite de BNS, în anul 2022 rata de ocupare a persoanelor cu dizabilități a constituit 15,2% (în anul 2021 – 13,5%), rămânând încă joasă comparativ cu rata de ocupare la nivel național, de 40,5%, pentru categoria de vârstă 15+ sau 52,1% pentru categoria de vârstă 20-64 ani.

Obiectivul specific 4: consolidarea capacităților instituționale ale ANOFM, eficientizarea finanțării și digitalizarea serviciilor și a măsurilor de ocupare, precum și creșterea finanțării pentru politica de măsuri active până în anul 2026

Atingerea acestui obiectiv se va realiza prin: (i) digitalizarea și eficientizarea finanțării serviciilor și a măsurilor de ocupare și acordarea serviciilor online șomerilor și angajatorilor; (ii) automatizarea procedurilor administrative interne și externe ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă; (iii) revizuirea modului de asigurare în caz de șomaj; (iii) dezvoltarea prognozei pieței muncii pe termen mediu cu scopul identificării tendințelor pieței muncii și al planificării eficiente a serviciilor și a măsurilor de ocupare a forței de muncă; (iv) majorarea volumului de finanțare a politicilor active ale pieței muncii pentru a răspunde nevoilor multiple ale diferitor categorii de populație; (v) consolidarea capacităților instituționale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă cu resurse tehnice, financiare și educaționale în vederea îmbunătățirii și extinderii furnizării de servicii și programe pentru a contribui la realizarea obiectivelor politicii de ocupare.

În perioada de raportare, cu scopul creșterii eficienței ANOFM a fost elaborată Viziunea privind sporirea eficienței ANOFM. Anterior elaborării Viziunii menționate, a fost realizată o analiză aprofundată a activității ANOFM, prin analiza rezultatelor activității a celor 35 Subdiviziuni teritoriale pentru ocupare forței de muncă, precum și chestionarea beneficiarilor serviciilor ANOFM.

În cadrul viziunii au fost identificați 4 obiective: (i) ANOFM țintește mai bine serviciile și măsurile pentru diferite categorii de persoane; (ii) ANOFM prestează servicii și măsuri de ocupare mai calitative, ajustate nevoilor individuale diferitor categorii de persoane; (iii) ANOFM prestează servicii mai calitative, ajustate nevoilor angajatorilor; (iv) creșterea performanței instituționale a ANOFM.

Cu scopul digitalizării proceselor operaționale și serviciilor, măsurilor active de ocupare, a fost elaborat proiectul Conceptului SI Piața muncii, dezvoltarea căreia este preconizată pentru anul 2023-2024. În prezent, sunt digitalizate doar serviciul de înregistrare cu statut de șomer și cu statut de persoana aflată în căutarea unui loc de muncă, cu condiția prezentării ulterioare la ANOFM pentru elaborarea Planului individual de angajare și antrenarea în măsuri active.

În perioada de raportare a fost revizuit cadrul legal în domeniul ocupării forței de muncă, în special Legea nr. 105/2018 și Hotărârea Guvernului nr.1276/2018, cu scopul îmbunătățirii accesului la măsurile active. Astfel, a fost majorat cuantumul subvenției acordat șomerilor care doresc să inițieze o afacere proprie, de la 10 la 20 salarii medii pe economie, precum și cuantumul subvenției pentru angajatorii care creează locuri de muncă în mediul rural, de asemenea, de la 10 la 20 salarii medii pe economie.

Suplimentar, a fost revizuită procedura de organizare a formării profesionale a șomerilor, prin introducerea voucherului pentru formare profesională și majorarea bursei acordate șomerilor care urmează un curs de formare profesională, de la 15% la 35% din salariul mediu pe economie.

Suplimentar, a fost elaborată și propusă spre aprobare Guvernului Procedura de recunoaștere a competențelor obținute de către șomeri în contexte de educație non-

formală și informală. În anul 2022, ANOFM a finanțat recunoașterea competențelor obținute în contexte de educație non-formală la 15 șomeri.

Concluzii.

Deși Programul național de ocupare a forței de muncă pe anii 2022-2026 a fost aprobat la sfârșitul anului 2022 (noiembrie), perioadă scurtă pentru a produce rezultate majore, de menționat, că, totuși, în anul 2022 au fost înregistrate unele rezultate majore.

De către Ministerul Muncii și Protecției Sociale au fost inițiate mai multe reforme care vor avea impact direct și indirect asupra funcționării pieței muncii, în special asupra fenomenului ocupării informale și proporțiilor acestuia; asupra participării pe piața muncii a persoanelor implicate în responsabilități familiale, asupra calității serviciilor de ocupare a forței de muncă, eficienței programului de ajutor social și reducerii ”capcanei inactivității în rândul șomerilor beneficiari de ajutor social.

Printre aceste reforme se regăsesc: reforma sistemului de protecție socială, reforma Inspectoratului de Stat al Muncii și reforma Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Pe parcursul anului 2022 aceste reforme au fost concepute și a început realizarea acestora, care va continua în anii următori 2023-2026.

Str. Vasile Alecsandri, 1, MD-2009,
mun. Chişinău,
e-mail secretariat@social.gov.md
www.social.gov.md